

International Migration Outlook: SOPEMI - 2006 Edition

Summary in Turkish

Uluslararası Göç Tahmin Raporu: SOPEMI - 2006

Türkçe Özet

Başyazı

Göçün kontrol altında tutulması: Hassas bir denge sağlama görevi

Göçte bir artış görülmesi ve işgücü açıklarının ortaya çıkmasıyla birlikte göç konusu OECD ülkelerinde politik gündemin üst sıralarına fırladı...

Uluslararası göç geçtiğimiz on yıl içinde OECD ülkelerinin çoğunda politik gündemin üst sıralarına sıçradı. Bunun birkaç nedeni var: Birincisi, göç hareketleri 1990’larda hızla arttı ve şimdi, bazen (iltica başvurusu, turist vizesiyle girip çıkmamak gibi) geleneksel olmayan ya da kural dışı kanallar kullanılarak, yine artıyor. Halen OECD ülkelerine her yıl yasal yollardan üç milyona yakın uzun dönemli göçmen giriyor, ve hatta uluslararası öğrenciler de dahil edilirse bundan daha da fazla geçici hareketler oluyor (bkz. Bölüm 1). Üstelik buna izinsiz hareketler dahil değil. İkincisi, OECD ülkelerinde (bilim dalları, inşaat işleri gibi) belirli mesleklere ilginin azalması ve nüfusun yaşlanmasıyla birlikte, yakın gelecekte daha fazla göçmen işçiye ihtiyaç duyulacağı bekleniyor.

Bu ise ancak gitgide sayıları artan geçmişteki ve günümüzdeki göçmenlerin göç alan ülkeye entegrasyonunun sorunsuz gerçekleştiğinin görülmesi halinde mümkün olacak. Ancak, birçok ülkeye gerek geçmişte, gerekse günümüzde göçmen olarak gelmiş bulunan kişilerin ve hatta bunların çocuklarının işgücü pazarındaki performansları geçmişte olduğu kadar elverişli değil.

...bununla birlikte göçün kontrol altında tutulması çetin bir denge sağlama görevi haline geldi

Dolayısıyla hükümetler iç pazardaki ihtiyaçların karşılanması için gereken niteliklerdeki işgücünü çekmeyi umarak uluslararası göçe açık olunması ile göçmen girişlerinin kontrol altında tutulmasında kamuoyuna ve potansiyel göçmenlere izinsiz hareketlere göz yumulmadığını gösteren bir kararlılık sergilenmesi ve göçmenlerin

entegrasyonunu sağlayıcı etkin politikalar uygulanması arasında denge kurmak gibi hassas bir görevle karşı karşıya bulunuyorlar.

Dengeyi doğru bir şekilde kurmak kolay değil. Bunun için, seçilerek, bir başka deyişle, ayıklayarak ya da ayıklanmadan giren göçmenler, geçici ve kalıcı göçmenler, yüksek nitelikli ve düşük nitelikli olanlar, daha da genel olarak söylemek gerekirse, açıklık ve kontrolün doğru bir bileşimini oluşturmak gerekiyor.

Göçmenlerin seçilmesi kolay olmadığı gibi bütün göçmenleri seçmek de mümkün değil

Birincisi, göçmenleri ayıklamak her zaman kolay olmuyor. Gerçekte bütün ülkelerde hükümetlerin seçme ya da takdir olanağının sınırlı olduğu önemli boyutlarda göç hareketleri var. Bunun başlıca nedeni, (bir ülkede oturum izni olan herkese ailesiyle birlikte yaşama, ya da istediği kişiyle evlenme ya da evlat edinme hakkı gibi) tanınmış bulunan insan hakları, ya da (mültecilerle ilgili Cenevre Konvansiyonu veya serbest dolaşım sözleşmeleri gibi) imzalanmış bulunan uluslararası anlaşmaların varlığıdır. Böylesi “seçme ya da takdire bağlı olmayan” hareketler (bkz. Bölüm 2) göç alan ülkeler için halen bir işgücü kaynağı olmakla birlikte, her zaman talep duyulan meslekleri kapsamıyor. Bunun gerçekleştirilmesi ise doğru niteliklere sahip doğru kişileri çekmek için toplam göç seviyelerinin artırılması anlamına geliyor.

Bazı ülkelerde seçme işlemi dil yeterliği, iş deneyimi, eğitim ve yaşa bakılarak yapılıyor...

Göçmenler nasıl seçilmeli ve sayıları ne olmalı? Göçmenler özelliklerine bakılarak, dil yeterliği, iş deneyimi, eğitim ve yaşa göre puan verilip, ancak gereken aagari puana sahip olanlar seçilerek mi kabul edilmeli? Avustralya, Kanada ve Yeni Zelanda’da böyle yapılıyor ve bu ülkelerin göç rejimleri genellikle öbür OECD ülkelerinin de izlemesi gereken modeller olarak gösteriliyor. Bu ülkelerde (aile fertleri dahil) göçmenlerin yaklaşık %60’ı ya da daha fazlası nitelikli göçmen kategorisinde.

...diğerlerinde ise, seçme işlemi işverenler tarafından yapılıyor ve işçiler gelir gelmez bir işe girmiş oluyorlar

Uygulamada, Avrupa Birliği gibi serbest dolaşım rejimleri altında hareket edebilen kişiler dışında, yasal göçmen işçiler bütün ülkelerde seçme ya da ayıklama işleminden geçerek kabul ediliyor. Bunların Avustralya, Kanada ve Yeni Zelanda’dan farkı, seçimin ülke yönetimlerinin yerine işverenler tarafından yapılması. Ancak, hükümetler bazen bu olanakları kısıtlayan maaş, meslek ya da eğitim kriterleri koyabiliyor. Ayrıca, işverenler tarafından seçilen göçmenler yeni bir ülkede kendi başlarının çaresine bakmak zorunda kalmak yerine ülkeye gelir gelmez iş sahibi oluyorlar. Tarihsel olarak, bu şekilde seçilen göçmenlerin önce bir iş bulmaksızın işgücü pazarına girmesi Avustralya ve Kanada için uygundu. Ancak, son zamanlarda işverenlerin yabancı ülkelerde elde edilmiş kalifikasyon ve iş deneyimine gitgide daha az değer vermesiyle bu uygulamanın sınırlarının olduğu görülüyor. Dolayısıyla, bu ülkeler bile potansiyel göçmenlere iş teklifleri için puan vermeye, halen ülke içinde geçici statüde bulunan kişileri tercih etmeye başladılar.

Kabul edilecek kişi sayısının belirlenmesi pek net değil...

Uygun sayıda göçmen alınması da bir başka sorun: Çünkü fazla sayıda alınırsa bazıları iş bulmakta zorlanacak; az sayıda alınırsa işgücü pazarındaki koşullar zorlaşabilir. Bazı ülkeler bunu sayısal hedefler ya da limitler koyarak kontrol altında

tutuyor (bkz. bölüm 2). Bu hedeflerin nasıl belirlendiği ise her zaman net değil. Bunların kısmen demografik amaçları, kısmen işgücü pazarının ve kamuoyunun hazmetme kapasitesi hakkındaki geçmiş deneyim ve politik değerlendirmeleri yansıttığı görülüyor.

...ve bazı ülkeler bunu önceden belirlenmiş hedefler ya da limitler tespit edip bunlara bağlı kalarak uyguluyor

Hedefler ve limitler kamuoyuna hareketlerin denetim altında tutulduğunun gösterilmesi gibi bir avantaj sağlıyor. Ancak iç pazardaki işgücü ihtiyaçlarının karşılanması için bunların tespit edilmesinde dikkatli olmak gerekiyor ki, bu da her zaman kolay bir iş değil. Risklerden biri, uygun özelliklere sahip başvuru sayısının kabul edilebilecek sayıyı aşması halinde göç işlemlerinin zamanında çözüme kavuşturulamama olasılığı. Bu durum bir sıkıntı kaynağı oluşturarak göçmenlik sisteminin esnekliğinin zayıflamasına, aslında uygun olan göçmen adaylarının kural dışı yollarla girmelerine ya da kalmalarına neden olabilir.

Geçici göçmenlik bazı işgücü ihtiyaçlarını karşılamamanın bir yolu...

Bazı işgücü ihtiyaçları geçici hareketlerle karşılanabiliyor ve bu konuda geçmişte başarılı deneyimler yaşanmış bulunuyor. Yapılacak işin kendisi geçici bir niteliğe sahipse, işverenler dahil ilgili tüm taraflar işe alım sürecinde rol oynuyorsa ve işçiler ile işverenlerin ilerideki yıllarda birbirleriyle tekrar bağlantıya geçme olanağı varsa, geçici göçün kontrol altında tutulabileceği ortaya çıkıyor.

... ama düzenli ve sürekli ihtiyaçlar için yeterli değil

Kuşkucu bir kamuoyuna benimsetilmesi daha kolay olduğu için, çoğu ülke düşük nitelikli işçiler için geçici göçmenliği tercih ediyor. Bu işçiler genellikle değişen ekonomik koşullara daha az ayak uydurabiliyorlar ve entegrasyonları daha uzun zaman alıyor. Ne var ki sürekli ve düzenli işgücü ihtiyaçlarının geçici işçilerin gelip gitmesiyle makul şekilde karşılanabilmesi pek mümkün değil. İşverenler sonsuza dek yeni kalabalıkları eğitmek değil, güvenilir işçileri tutmak ister. Dolayısıyla, düşük nitelikli göçmen işçilerin bir kısmının kalıcı olması gerekir.

Güçlü talep karşısında verilen çalışma izni sayısı az olursa, kural dışı hareket riski fazla olur

Düşük nitelikli işçilerin ülkeye girmesi için çok az olanak varsa ve düşük nitelikli işçi ihtiyaçları başka hiçbir işgücü arz kaynağıyla karşılanamıyorsa, kural dışı hareketler doğma riski çok büyük olur. Böyle bir durum, kural dışı göç ve çalışma eğer pek denetlenemiyorsa özellikle geçerli. Bazı ülkelerde, izinsiz göçmen sayısının toplam nüfusun %3'ten fazlasını oluşturduğu tahmin ediliyor. Ancak, yasadışı çalışma kaçınılmaz değil. Yasallaştırma programlarından elde edilen deneyimler, genellikle potansiyel adaya sınırlı iş tekliflerinde bulunması gereken işverenlerin mutlaka yasadışı işçi çalıştırmaktan yana olmadığını gösteriyor. Hızla ve yeterli sayıda çalışma izninin verildiği yeterli bir çalışma izni bunların ihtiyaçlarını karşılayabilir.

Yüksek nitelikli kişilerin göçü geliştirmekte olan dünyanın göç veren ülkeleri için ciddi bir kayıp oluşturabilir

Bütün ülkeler yüksek nitelikli göçmenler istiyor. Hemen tüm OECD ülkelerinin göç alan ülkeler haline gelmesiyle, özellikle yüksek nitelikli göçmenleri çekmek ve tutmak için rekabet artacak. Ulusal dilleri kendi sınırları dışında pek konuşulmayan ülkeler için

dilin bir sorun olacağı besbelli. Ayrıca, yüksek nitelikli göçmenler bile OECD ülkelerinin işgücü pazarlarında sorunlar yaşayıp genellikle sahip oldukları niteliklerin epeyce altındaki işlerde çalışıyorlar. Okullarını bitiren öğrencilerin işe alınması yönünde artan bir eğilim olup, bu durum önemli miktarlardaki ödemelerle hafifletilse bile (bkz. bölüm 3) bu öğrencilerin geldiği ülkeler için, özellikle küçük ülkelerde ciddi kayıplar anlamına gelebilir. OECD ülkelerinin bu tür istihdamın yararları ile (hızlı entegrasyon) bunun yol açabileceği beyin göçü etkilerini tartması gerekiyor.

Uluslararası göç konusundaki kamu politikasının ve söyleminin adil olması gerekiyor...

Bazı ülkelerde göçmenlerin entegrasyonunda yaşanan güçlükler insanların ülkeye girmesi ve burada kalmasına kısıtlamalar getirilmesine, zaman zaman da göç konusunda çelişkili bir kamu söylemine yol açtı. Bu kısıtlamalar ve söylem dengelenmediği takdirde, mevcut göçmenlerin ve çocuklarının entegrasyonu üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği gibi, ülkenin ihtiyaç duyduğu türden göçmenleri çekme çabaları üzerinde de olumsuz etkilerde bulunabilir. Bir yandan potansiyel göçmenlerin seçebilecekleri göç alan alan birçok ülke olduğu gibi, göçmenlerin kendilerinin hoş karşılanmadığını hissettikleri bir ortam içerisinde bunun işgücü pazarı ve eğitim alanında da olumsuz sonuçları olabilir.

...ve ancak dengeli bir yaklaşım gösterebilen ülkeler öne çıkacak

Sonuç olarak, göç alan ülkeler arasında göç hareketlerinin kontrol altında tutulmasında objektif bir yaklaşım göstererek öncelikle göçmenleri hoş karşılayan, ülkenin ihtiyaçlarına uygun ve kararlı politikalar uygulayan ülkeler uluslararası göçün avantajlarından yararlanmakta daha elverişli bir konuma sahip olacaklar.

© OECD 2006

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Bu yayınlar OECD İnternet Kitabevi'nden ücretsiz olarak temin edilebilir
www.oecd.org/bookshop/

Daha fazla bilgi için, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü,
Haklar ve Çeviri Birimi'ne başvurunuz.

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 94 53

OECD Rights and Translation Unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Fransa

İnternet web sitemiz: www.oecd.org/rights/

